

1 IMPLEMENTÁCIA MENOVEJ POLITIKY A SPRÁVA INVESTIČNÝCH REZERV

1.1 POVINNÉ MINIMÁLNE REZERVY

Podľa pravidiel Eurosystemu sú všetky úverové inštitúcie pôsobiace v eurozóne povinné držať na účte v príslušnej národnej centrálnej banke (NCB) určenú výšku povinných minimálnych rezerv. Konkrétna hodnota pre jednotlivé subjekty v súčasnosti predstavuje 1 % zo základne na výpočet povinných minimálnych rezerv (PMR). Táto požiadavka sa vzťahuje na priemer za celé udržiavacie obdobie.

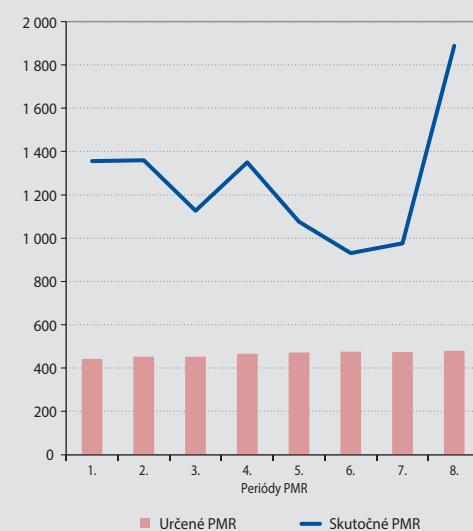
Začiatkom roka 2016 v Slovenskej republike podliehalo systému PMR 27 úverových inštitúcií, z toho 13 bánk so sídlom na území SR (vrátane troch stavebných sporiteľní) a 14 pobočiek zahraničných úverových inštitúcií. Od 1. júla 2016 začala na území Slovenskej republiky vykonávať činnosť BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, pobočka zahraničnej banky, čím sa počet pobočiek zvýšil na 15 a celkový počet úverových inštitúcií na 28. Tento stav zotrval do konca roka 2016, hoci v decembri 2016 zanikla BANCO COFIDIS, S. A., pobočka zahraničnej banky, ale zároveň začala vykonávať bankové činnosti COFIDIS SA, pobočka zahraničnej banky.

Úročenie nadbytočných rezerv zápornou sadzbou, ktoré sa začalo 11. júna 2014, pokračovalo aj v roku 2016. Od začiatku roka 2016 do 15. marca 2016 bola táto sadzba na úrovni -0,30 % a od 16. marca 2016 poklesla na -0,40 %.

Rozhodnutím Rady guvernérov ECB sa zasadania venované menovej politike od roku 2015 už nekonajú raz za mesiac, ale každých šesť týždňov. V dôsledku toho sa na približne šesť týždňov upravila aj dĺžka udržiavacích období PMR. Aj v kalendári na rok 2016 bol začiatok udržiavacích období zosúladený s možnou implementáciou menovopolitických rozhodnutí.

Od roku 2015 došlo k predĺženiu udržiavacích období PMR na 42, respektíve 49 dní, čím sa ich počet znížil na osem. Rovnaká situácia pretrvávala aj v roku 2016.

Graf 12 Vývoj povinných minimálnych rezerv v roku 2016 (mil. EUR)

Zdroj: NBS.

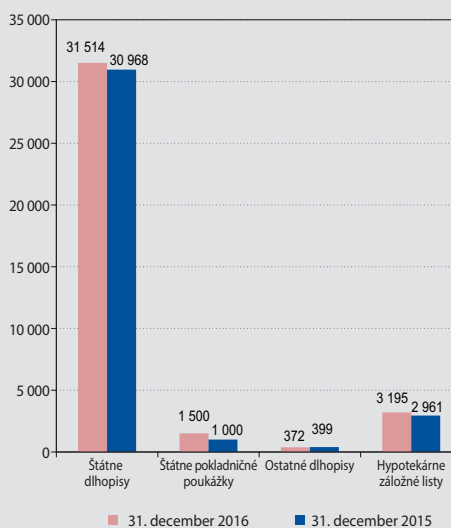
Priemerná výška určených PMR v roku 2016 bola 464,83 mil. €, čo predstavovalo oproti roku 2015 nárast približne o 10,6 %. V porovnaní s rokom 2015, kde skutočné rezervy boli v priemere o 92,0 % vyššie ako určené PMR, boli v roku 2016 v priemere vyššie o 170,7 %. Najvyššie plnenie bolo zaznamenané v ôsmom a druhom udržiavacom období PMR.

1.2 AKCEPTOVATEĽNÉ AKTÍVA

V roku 2016 došlo k viacerým zmenám podmienok akceptovateľnosti aktív, ktoré môžu byť použité ako zábezpeka v úverových operáciách Eurosystemu. Najdôležitejšou zmenou bolo zavedenie nového spôsobu uplatňovania oceňovacích zrážok pre kryté dlhopisy vo vlastnom použití, ktorý umožňuje uplatniť na jedno aktívum dve rozdielne hodnoty oceňovacích zrážok. Tiež sa spresnili kritériá akceptovateľnosti, miery kontroly rizika a pravidlá používania niektorých druhov aktív, v nadväznosti na aktuálny vývoj implementácie menovej politiky Eurosystemu.

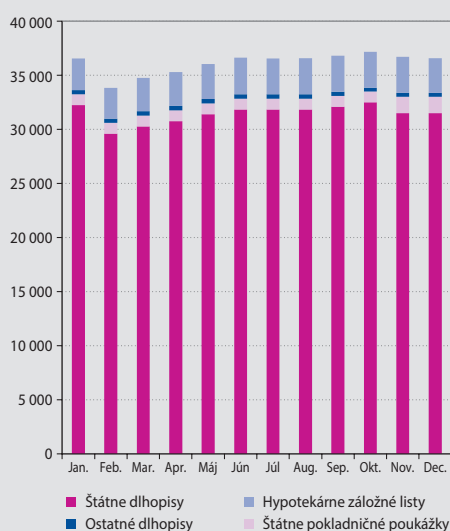
Hodnota slovenských obchodovateľných akceptovateľných aktív bola v roku 2016 v priemere vyššia o 5 % v porovnaní s rokom 2015. Celková nominálna hodnota akceptovateľných aktív na konci roka 2016 predstavovala 36 581 mil. €, čo bolo v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka viac o 1 253 mil. €. Najväčšiu časť akceptovateľných aktív tvorili štátom emitované dlhopisy, s podielom takmer 86,2 %, hypotekárne záložné listy mali podiel takmer 9 %. Štátne pokladničné poukážky boli na konci roka 2016 evidované v zozname akceptovateľných aktív v hodnote 1 500 mil. €, v porovnaní s 1 000 mil. € v roku 2015.

Hodnota použitých zábezpek na konci roka 2016 sa v porovnaní s koncom roka 2015 zvýšila o 14 %, v priebehu roka bola v priemere vyššia až o 19 %. Najvýznamnejším aktívom použitým ako zábezpeka v operáciách Eurosystemu boli dlhové cenné papiere emitované vládami s priemerným podielom 91 %, čo bolo na podobnej úrovni ako predchádzajúci rok. Najväčšie zmeny však boli zaznamenané vo využívaní úverových pohľadávok. Ku koncu roka 2016 vzrástol ich podiel na celkovej hodnote zábezpek až na takmer 7 %, v porovnaní s 2 % v decembri 2015. Podiel použitých kolaterálov emitovaných na domácom trhu bol na podob-

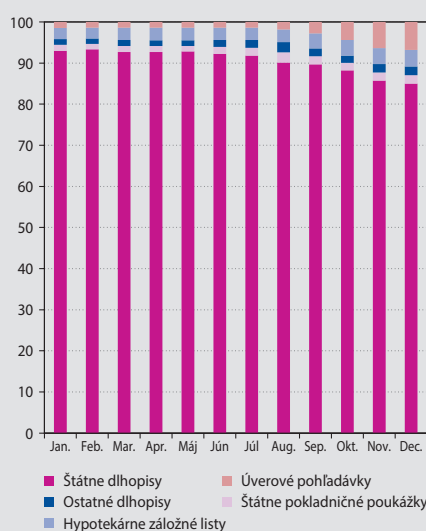
Graf 14 Porovnanie štruktúry slovenských akceptovateľných aktív (mil. EUR)

Zdroj: NBS.

nej úrovni ako v roku 2015 a predstavoval viac ako 93 % z ich celkovej hodnoty. Slovenské zmluvné strany riadili svoje akceptovateľné aktíva formou tzv. poolingového spôsobu združovania zábezpek.

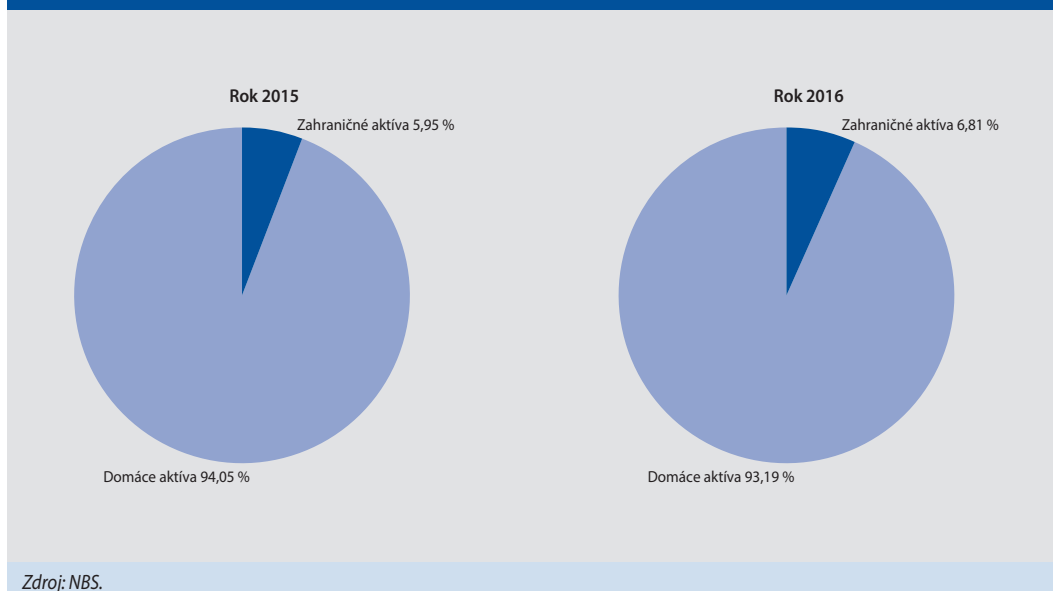
Graf 13 Štruktúra slovenských akceptovateľných aktív v roku 2016 (mil. EUR)

Zdroj: NBS.

Graf 15 Použitie akceptovateľných aktív v roku 2016 (%)

Zdroj: NBS.

Graf 16 Použitie domácich a zahraničných akceptovateľných aktív (%)

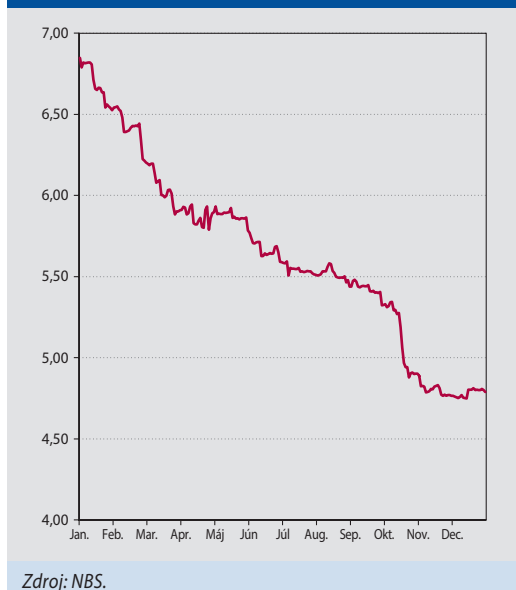

1.3 SPRÁVA INVESTIČNÝCH REZERV

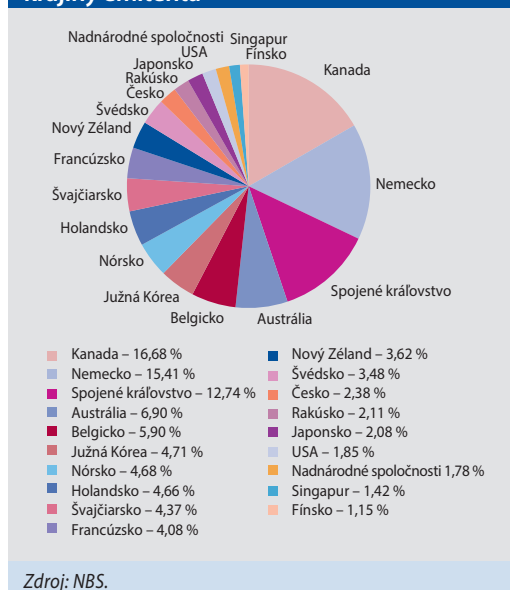
Národná banka Slovenska spravuje investičné rezervy s cieľom zabezpečiť pozitívny prínos do hospodárskeho výsledku banky. Celková hodnota investičných aktív v zodpovedajúcich výmenných kurzoch a nominálnych hodnotách

cenných papierov dosiahla ku koncu roka 2016 výšku 4,8 mld. €. Vývoj tejto hodnoty v roku 2016 zobrazuje graf 17, geografickú štruktúru investičných portfólií znázorňuje graf 18. Pri správe investičných rezerv sa uplatňujú princípy investičnej stratégie NBS schválene v roku 2008 a modifikované v roku 2014. V investičných

Graf 17 Investičné aktíva spravované NBS v roku 2016 (mld. EUR)

Graf 18 Investičné portfóliá NBS k 30. 12. 2016, členenie investícií podľa krajiny emitenta

portfóliách denominovaných v eurách a amerických dolároch sa vykonáva štandardné riadenie úrokového rizika pomocou úrokových swapov a kontraktov futures. Výnosnosť týchto portfólií po zohľadnení nákladov zabezpečovacích operá-

cií a nákladov, resp. výnosov z operácií na strane pasív portfólií za rok 2016 bola 0,45 % v prípade investičného portfólia denominovaného v eurách, resp. 0,74 % v prípade investičného portfólia denominovaného v amerických dolároch.

2 FINANČNÁ STABILITA A DOHĽAD NAD FINANČNÝM TRHOM⁶

2.1 FINANČNÁ STABILITA

V roku 2016 bolo vydaných 7 rozhodnutí NBS v oblasti politiky obozretnosti na makroúrovni, ktorých podstatou boli otázky finančnej stability z pohľadu cyklického a štrukturálneho systémového rizika. V štyroch prípadoch išlo o pravidelné štvrtročné rozhodnutia o určení miery proticyklického kapitálového vankúša. Významným z pohľadu finančnej stability bolo rozhodnutie NBS č. 20/2016, kde Banková rada NBS z dôvodu prítomnosti expanzívnej fázy finančného cyklu, ako aj pretrvávajúcich tlakov na úverovom trhu rozhodla o zvýšení miery proticyklického kapitálového vankúša na úroveň 0,5 % s účinnosťou od 1. augusta 2017.

Ďalšie dve rozhodnutia sa týkali problematiky lokálne systémovo významných bánk a jedno rozhodnutie sa týkalo uznania vankúša určeného iným členským štátom zo strany NBS (Národná centrálna banka Estónska odsúhlasila vankúš na krytie systémového rizika vo výške 1 % objemu rizikových expozícií na všetky domáce expozície). V roku 2016 došlo k pravidelnému ročnému prehodnoteniu lokálne systémovo významných bánk (O-SII), pričom zoznam takto určených bánk zostal rovnaký. Pre tieto banky bude od 1. januára 2017 do 1. januára 2018 postupne zvyšovaná minimálna požiadavka na vlastné zdroje prostredníctvom kapitálového vankúša pre O-SII a kapitálového vankúša na krytie systémového rizika vo výške definovanej príslušnými rozhodnutiami.

Z legislatívneho hľadiska bolo v roku 2016 z pohľadu politiky obozretnosti na makroúrovni dôležité schválenie zákona o úveroch na bývanie, novely zákona o spotrebiteľských

úveroch a opatrenia NBS č. 10/2016, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať úver na bývanie. Týmto zákonmi a opatrením sa dosiahla transformácia odporúčania NBS č. 1/2014 k rizikám spojeným s vývojom na trhu retailových úverov do legislatívy v oblasti úverov na bývanie, umožnila sa rekalibrácia niektorých parametrov a vytvoril sa právny rámec pre dohľad nad plnením pravidiel obozretného poskytovania retailových úverov na bývanie.

2.2 DOHĽAD NAD FINANČNÝM TRHOM

OBLASŤ BANKOVNÍCTVA

K 31. decembru 2016 pôsobilo na území SR 13 bánk a 15 pobočiek zahraničných bánk.

V rámci jednotného mechanizmu dohľadu (SSM) pozostávajúceho z ECB a príslušných vnútroštátnych orgánov zúčastnených členských štátov, sa banky a ich pobočky pôsobiace na území SR členia na:

- významné, nad ktorými sa vykonáva dohľad na úrovni ECB (Tatra banka, a. s., Všeobecná úverová banka, a. s., Slovenská sporiteľňa, a. s., Československá obchodná banka, a. s. a ČSOB stavebná sporiteľňa, a. s., patriace do skupiny KBC Group a UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., pobočka zahraničnej banky, z bankovej skupiny UniCredit Bank) v úzkej spolupráci s NBS a
- menej významné (ostatné banky so sídlom na území SR), nad ktorými je priamy dohľad naďalej vykonávaný NBS.

V rámci SSM má ECB výhradnú právomoc udeľovať a odberať povolenia úverovým inštitú-

⁶ Podrobná Správa o činnosti útvaru dohľadu nad finančným trhom NBS za rok 2016 je zverejnená na webovej stránke NBS <http://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-dohladu/sprava-o-cinnosti-udf>